

Διδαχή τὴν ΚΖ΄ Κυριακὴ (Ι΄ Λουκᾶ) στό Εὐαγγέλιο τῆς ἡμέρας¹

«Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν
ἐν τοῖς σάββασιν»

ΕΙΝΑΙ παρηγορητικό, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ν' ἀκοῦμε ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου —πού στήν παλαιοδιαθηκική Ἐκκλησία ἦταν ὅ,τι ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς στήν καινοδιαθηκική— δίδασκε τόν λαό. Τό ἴδιο κάνουμε κι ἐμεῖς τώρα συγκεντρωμένοι ἐδῶ, στόν ἱερό ναό, στό ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, δεκαεπτά αἰῶνες μετά τὴν ἀναχώρησή Του ἀπό τή γῆ. Μέ τά σωματικά μας μάτια δέν Τόν βλέπουμε, ὅμως, μέ τά μάτια τῆς πίστεως. Ἀκοῦμε τή διδασκαλία Του νά ἐξαγγέλλεται μέσ' ἀπό τό ἱερό Εὐαγγέλιο. Τά γεγονότα πού συνδέονται μέ τὴν ἐπίγεια παρουσία Του, καταγραμμένα μέ ἅγια ἀπλότητα καί ἀσυνθήιστη σαφήνεια ἀπό τοὺς ἱερούς εὐαγγελιστές, ξετυλίγονται παραστατικά μπροστά μας. Μέσω τῶν θείων Μυστηρίων ἀποκτοῦμε ἀδιάλειπτη κοινωνία μέ τόν Κύριο. Μποροῦμε νά ἐνισχύουμε καί νά ἐπεκτείνουμε αὐτή τὴν κοινωνία μέ τή διαρκή μνήμη Του, μέ διαγωγὴ σύμφωνη μέ τίς ἅγιες

1. Βλ. Λουκ. 13:10-17.

ἐντολές Του, μέ τή συνεχή προσευχητική ἐπίκλησή Του. Εἶναι ἀλήθεια: Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός βρίσκεται ἀνάμεσά μας. Δέν βρίσκεται μόνο γιά ὅποιον Τόν ἀρνεῖται. Δέν πρόκειται γιά ἐπινόηση τολμηρῆς φαντασίας. Δέν πρόκειται γιά πλάνη. Τό εἶπε ὁ Ἰδιος στους μαθητές Του: «Ἐγώ θά εἶμαι μαζί σας παντοτινά, ὡς τή συντέλεια τοῦ κόσμου»². Ὅποιος δέν βλέπει τόν Κύριο ἀνάμεσά μας, αὐτός δέν εἶναι μαθητής Του.

Σέ τίποτα δέν ὠφελεῖ τό νά βλέπουμε τόν Κύριο μέ τά σωματικά μας μάτια, ὅταν ὁ νοῦς μας εἶναι τυφλωμένος, ὅταν ἡ πίστη —αὐτή ἡ δύναμη τῆς πνευματικῆς ὁράσεως— δέν ἐνεργεῖ. Ἀπεναντίας, ὅταν ἡ πίστη ἐνεργεῖ, τότε ἀνοίγονται οἱ οὐρανοί γιά μᾶς, καί βλέπουμε στά δεξιά τοῦ Πατέρα τόν Υἱό³, Αὐτόν πού εἶναι «πανταχοῦ παρών» ὡς Θεός, τά «πάντα πληρῶν» καί «ἀπερίγραπτος»⁴. Τίποτα δέν μᾶς ἐμποδίζει ν' ἀποκτήσουμε πίστη. Ἄς τήν ἀποκτήσουμε, καί θά δοῦμε τόν Θεό. Ἄς πάψουμε νά ἀρκοῦμαστε στήν ἀσθενή διανοητική γνώση Του. Ἄς ἀπλώσουμε τά ἀδύναμα χέρια μας στά ἔργα τῆς πίστεως. Μόνο στήν ἐνεργητική, στήν ἔμπρακτη, στή ζωντανή πίστη φανερώνεται ὁ Κύριος.

Τυφλά εἶναι τά σωματικά μάτια, ὅταν εἶναι τυφλός ὁ νοῦς. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, στόν καιρό τῆς παρουσίας Του στή γῆ, γιά νά πιστοποιήσει τή θεότητα Του ἔκανε ἐκπληκτικά θαύματα. Αὐτά ἦταν τόσο καταφανή, τόσο χειροπιαστά, πού ἡ θεότητα Του θά ἔπρεπε νά γίνει πιστευτή ἀκόμα καί ἀπό τούς πιό ἀνόπτους,

2. Μαθ. 28:20.

3. Πρβλ. Πράξ. 7:55-56.

4. Βλ. τό τροπάριο «Ἐν τάφῳ σωματικῶς...» τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ὁρῶν, τοῦ Ἀποδείπνου καί τοῦ Μεσονυκτικοῦ τῆς Διακαινησίμου Ἑβδομάδος.

ἀκόμα καί ἀπό τούς πιά δύσπιστους, ἀκόμα καί ἀπό τούς πιά φιλήδονους ἀνθρώπους. Ἐκεῖνοι, ὥστόσο, κοιτάζοντας μέ μάτια δεκατέσσερα, δέν ἔβλεπαν τίποτα. Μέ ἔκπληξη, μέ ἀπορία, μέ παράπονο, ἀλλά καί μέ πόνο γιά τούς Ἰουδαίους τῆς ἐποχῆς του σημειώνει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης: «Μολονότι (ὁ Ἰησοῦς) εἶχε κάνει τόσα θαύματα μπροστά στά μάτια τους, ἐκεῖνοι δέν πίστευαν σ' Αὐτόν»⁵. Καί πιά κάτω ἀποκαλύπτει τίς αἰτίες αὐτῆς τῆς ψυχικῆς τυφλώσεως: Εἶναι ὁ σκοτισμός τοῦ νοῦ καί ἡ σκληρότητα τῆς καρδιᾶς, οἱ συνέπειες τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς, πού καθιστοῦν ἀνώφελη τῆ σωματική ὄραση, ὅσο ἰσχυρή κι ἄν εἶναι αὐτή, γιά τῆ γνώση τῆς ἀλήθειας⁶.

Τό γεγονός πού ἀφηγεῖται σήμερα τό Εὐαγγέλιο εἶναι θαυμαστό. Ὁ Κύριος, ἀφοῦ τελείωσε τῆ διδαχή Του στή συναγωγή, θεράπευσε μιά γυναίκα πού ὑπέφερε ἀπό κύρτωση γιά πολλά χρόνια. Ἔτσι, ἄν δέν εἶχαν καταλάβει Ποιός ἦταν ἀπό τά λόγια Του, θά τό καταλάβαιναν ἀπό τό θαῦμα Του ἄν δέν εἶχαν ἀναγνωρίσει τόν Θεό ἀπό τά λόγια ἐκεῖνα, πού ὀδηγοῦσαν στήν αἰώνια ζωή, ὅπως Τόν ἀναγνώρισε κάποτε ὁ ἅγιος Πέτρος⁷, θά ἀναγνώριζαν τουλάχιστον ἕναν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ ἀπό τό θαῦμα, ὅπως Τόν ἀναγνώρισαν κάποτε ὁ Νικόδημος⁸ καί ὁ τυφλός πού ἀπέκτησε τό φῶς του⁹.

Τό θέαμα τῆς ἄρρωστης γυναίκας ἦταν παράδοξο, θλιβερό καί σνάμα διδακτικό. Ὁ ἀποστάτης ἄγγελος, μέ τόν ὁποῖο εἶχε ἔλθει σέ κοινωνία καί στόν ὁποῖο εἶχε ὑποταχθεῖ ἡ ἀνθρώπινη φύση μετά τήν προπατορική πτώ-

5. Ἰω. 12:37.

6. Βλ. Ἰω. 12:40 3:19-20.

8. Βλ. Ἰω. 3:2.

7. Βλ. Ἰω. 6:68.

9. Βλ. Ἰω. 9:33.

ση, εἶχε προξενήσει στή γυναίκα μιά πάθηση παράξενη καί πολύ βασανιστική, μιά βαθιά κύρτωση, ὅπως εἶπαμε, ἐξαιτίας τῆς ὁποίας τό σῶμα της εἶχε γίνει σάν ἓνα κουβάρι. Γιά δεκαοκτώ ὀλόκληρα χρόνια δέν μποροῦσε καθόλου νά ἰσιώσει τά μέλη της καί νά τά ἀνακουφίσει, διορθώνοντας τήν ἀφύσικη καί ὀδυνηρή θέση τους. Ὅταν, λοιπόν, τήν εἶδε ὁ Κύριος, τή φώναξε καί τῆς εἶπε: «Γυναίκα, ἀπαλλάσσεσαι ἀπό τήν ἄρρώστια σου». Ἔβαλε πάνω της τά χέρια Του, καί ἀμέσως ἐκείνη ὀρθώθηκε καί δόξασε τόν Θεό.

Καί ἐνῶ ἡ γυναίκα, πού μέσα σέ μιά στιγμή λυτρώθηκε ἀπό τόν βαρῦ ζυγό της, δόξαζε ἔκπληκτη τόν Θεό, ἐνῶ ὁ λαός, πού βρισκόταν στή συναγωγή, δίκαια χαιρόταν γιά τήν ἀπαλλαγή της ἀπό τήν τυραννική πάθηση μέ ὀλοφάνερη ἐνέργεια τῆς θείας χάριτος, ὁ ἀρχισυνάγωγος ἀγανάκτησε. Αὐτός δέν εἶδε τό θαῦμα, δέν εἶδε τή θεραπεία, δέν εἶδε τό Ἅγιο Πνεῦμα νά ἐνεργεῖ, δέν εἶδε τόν Λυτρωτή καί Σωτήρα τῶν ἀνθρώπων, δέν εἶδε κἀν ἓναν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Τά μάτια τοῦ νοῦ του εἶχαν τυφλωθεῖ ἀπό κάποια ἀνεξήγητη δύναμη τοῦ ἁδν. Στήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, λοιπόν, εἶδε παράβαση τοῦ θείου νόμου! Στή θεραπεία τῆς ἄρρωστης γυναίκας, πού πραγματοποιήθηκε στιγμιαῖα καί θαυματουργικά, δίχως ἐργασία καί κόπο, ἐκεῖνος, μέσα στήν πλάνη του, βρῆκε σοφιστικά παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, πού ἀπαγόρευε τήν ἐργασία τό Σάββατο¹⁰. Τήν ἀπαγόρευση αὐτή ἐπικάλεσθη ἐναντίον τῆς θεραπείας: «Ἐπάρχουν ἕξι μέρες πού ἐπιτρέπεται νά ἐργάζεται κανεῖς· μέσα σ' αὐτές νά ἔρχεστε καί νά θεραπεύεστε, ὄχι τό Σάββατο».

Ἡ πραγματική αἰτία, ὅμως, τῆς ἀγανακτήσεως καί τῆς

10. Βλ. Ἐξ. 20:9-10.

διαμαρτυρίας του ἀρχισυνάγωγου ἦταν ἄλλη: Ὄντας Φαρισαῖος, τουλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ψυχικὴ διάθεση, μόλις εἶδε ἕναν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπισφραγίζει τὸν δυνατὸ του λόγο μ' ἓνα θαῦμα, ἄναψε ἀπὸ φθόνο. Ὁ φθόνος ἦταν γέννημα τῆς ὑπερηφάνειας καὶ τῆς κενοδοξίας του: ἤθελε νὰ ἔχει ἐκεῖνος τὸ προβάδισμα στὴν ἐκτίμηση τοῦ κόσμου γιὰ τὴν ἐπίγεια δικαιοσύνη του. Τὸ προβάδισμα αὐτὸ τὸ πῆρε ἄκοπα μέσα σὲ μιά στιγμή ἢ οὐράνια δικαιοσύνη. Ὁ ἀρχισυνάγωγος, γιὰ νὰ τὸ ἀποκτήσει πάλι, στράφηκε ἐναντίον τῆς οὐράνιας δικαιοσύνης καὶ προσπάθησε νὰ τὴ συκοφαντήσει. Καλύπτοντας τὴν κακοβουλία του μὲ τὸ προσωπεῖο τοῦ δικαίου, παρουσιάστηκε ὡς ὑπερασπιστὴς τοῦ θείου νόμου. Ὁ καρδιογνώστης Κύριος, ὅμως, τὸν ξεσκέπασε. Ἐδειξε τὴν ὑποκρισία του.

Ὁ ὑποκριτὴς, προσπαθώντας νὰ ἱκανοποιήσει τὰ πάθη του, ἐνῶ εἶναι δούλος τῆς ἁμαρτίας, θέλει νὰ ἐμφανίζεται στους ἀνθρώπους μὲ τὸ προσωπεῖο τῆς ἀρετῆς. Κεντρικὴ θέση ἀνάμεσα στὰ πάθη μας κατέχει ἡ κενοδοξία, πού εὐφραίνεται μὲ τὸν ἔπαινο καὶ τὸν ἐπιζητεῖ. Δέν τὴν ἐνδιαφέρει ἂν αὐτὸς ὁ ἔπαινος εἶναι δίκαιος ἢ ἄδικος καὶ ἂν θὰ τὸν ἀποκτήσει μὲ τρόπο σωστό ἢ σφαλῆρο. Νὰ ἐπαινεθεῖ μ' ὅποιονδήποτε τρόπο —αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ κενόδοξου ὑποκριτῆ. Τὸν Θεὸ τὸν ἔχει ξεχάσει εἶναι ἀνίκανος γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴ θεογνωσία. «Πῶς μπορεῖτε ἐσεῖς νὰ πιστέψετε», ἔλεγε ὁ Κύριος στους Ἰουδαίους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ περισσότεροι εἶχαν μολυνθεῖ ἀπὸ τὸν φαρισαϊσμό, «ἀφοῦ ἀποζητᾶτε τὸν ἔπαινο ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου καὶ δέν ἐπιδιώκετε τὸν ἔπαινο τοῦ μοναδικοῦ Θεοῦ;»¹¹.

11. Ἰω. 5:44.

Ὁ ἀρχισυνάγωγος, πού μνημονεύεται στό σημερινό Εὐαγγέλιο, ἀπέδειξε τήν ἀνικανότητα τοῦ ὑποκριτῆ νά πιστέψει στόν Χριστό, νά δεχθεῖ τόν Λυτρωτή. Αὐτή ἡ κενόδοξη ψυχή, πού διψοῦσε γιά τόν ἔπαινο καί τήν τιμή τῶν ἀνθρώπων, θεωρώντας πώς ἦταν ἄξια γι' αὐτόν τόν ἔπαινο κι αὐτή τήν τιμή, δέν μπόρεσε νά ἀνεχθεῖ τό ὅτι ἡ προσοχή καί ὁ θαυμασμός τοῦ λαοῦ ἐλκύστηκαν ἀπό τό θαῦμα πού εἶχε γίνει μπροστά του. Αὐτή ἡ ψυχή ἔβραζε ἀπό φθόνο. Νά ἀρνηθεῖ τό θαῦμα ἦταν ἀδύνατο. Γι' αὐτό ἐπιχειρεῖ νά τό ἀχρηστέψει, παρουσιάζοντας τήν ἐπιτέλεσή του ὡς ἀθέτηση τοῦ θείου νόμου. Ὁ ὑποκριτής ἀδίστακτα ἐναντιώνεται στόν Θεό, ἀδίστακτα βλασφημεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἄν ὁ θαυματουργός ἦταν ἀπλῶς ἕνας χαρισματικός ἄνθρωπος, ὁ Φαρισαῖος θά συκοφαντοῦσε καί θά βλασφημοῦσε τή χάρη τοῦ Πνεύματος. Καθώς, ὅμως, ὁ θαυματουργός ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος, ὁ Φαρισαῖος ἐναντιώθηκε στόν Θεό. Ἀληθινό θαῦμα εἶναι ἀδύνατο νά κάνει ὁ ἄνθρωπος μόνος του. Κάθε ἀληθινό θαῦμα ἐπιτελεῖται μέ τήν εὐδοκία καί τήν ἐνέργεια τοῦ πανάγιου Θεοῦ, γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀντίθετο στό θεῖο θέλημα καί στόν θεῖο νόμο. Ἡ διατύπωση μομφῆς ἐναντίον τοῦ θείου θαύματος καί ἡ μείωσή του ἀπό τόν Φαρισαῖο δέν φανερώνουν παρά τόν σκοτισμό τοῦ νοῦ του καί τή σκληρότητα τῆς καρδιάς του, τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτωλῆς ζωῆς του.

Τή θρασεῖα καί ἀπαράδεκτη ἐνέργεια τοῦ Φαρισαίου, πού τόλμησε νά ἀποδοκιμάσει τό θαῦμα τοῦ Σωτήρα μπροστά στόν Ἴδιο, πρέπει νά τήν προσέξουμε ἰδιαίτερα, ἀλλά πρέπει καί νά τήν κλάψουμε μέ πικρά δάκρυα. Πρέπει νά τήν κλάψουμε, γιατί ὀφείλεται στήν κοινή πτώση ὅλων μας. Καί πρέπει νά τήν προσέξουμε ἰδιαίτερα, ὥστε, ἀφοῦ μέ φόβο διαπιστώσουμε πόσο ἄτοπη ἦταν, νά τήν

ἀποφεύγουμε. Καί σήμερα ἐνεργεῖ ὁ Χριστός! Καί σήμερα τό Ἅγιο Πνεῦμα κάνει σωτήρια θαύματα μέ τά χριστιανικά Μυστήρια! Καί σήμερα, ὅμως, ὁ Θεός ἔχει τούς βλάσφημους ἐχθρούς Του ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους.

Κάθε ἁμαρτία ἀποτελεῖ ἐναντίωση καί ἀντίπραξη στόν Θεό. Κάθε ἁμαρτία εἶναι παράβαση τοῦ θείου νόμου, εἶναι ἀπόρριψη τοῦ θείου θελήματος. «Ὅποιος ἁμαρτάνει», λέει ὁ ἀπόστολος, «παραβαίνει τόν νόμο τοῦ Θεοῦ ἢ ἁμαρτία εἶναι ἢ ἴδια ἢ ἀνομία»¹². Ἡ ὑποκρισία εἶναι μιά διαρκῆς ἁμαρτία πού ἐναντιώνεται στή γνώση τοῦ Χριστοῦ καί στόν Χριστιανισμό.

Ἡ ἀρχή τῆς μεταστροφῆς μας στόν Χριστό εἶναι ἡ ἀναγνώριση τῆς ἁμαρτωλότητάς μας, ἡ ἀναγνώριση τῆς πτώσεώς μας. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποιήσει τήν κατάστασή του αὐτή, νιώθει τήν ἀνάγκη τοῦ Λυτρωτῆ. Καί τότε πλησιάζει τόν Χριστό μέσω τῆς πίστεως, τῆς ταπεινώσεως καί τῆς μετάνοιας. Ὁ ὑποκριτής, ὅμως, πού ἔχει πάθη ὄχι ἀρκετά ἐμφανή —τήν κενοδοξία, τήν υπερηφάνεια, τή φιλαργυρία, τόν φθόνο, τήν πονηρία, τό μίσος— τά καλύπτει μέ τήν ὑποκρισία καί τήν προσποίηση. Γι' αὐτό δέν εἶναι ἰκανός, ὅπως ἀκριβῶς καί ὁ σατανάς, ν' ἀναγνωρίσει τήν ἁμαρτωλότητά του.

Τόσο οἱ ἀρετές ὅσο καί τά πάθη, μέ τή συνήθεια, γίνονται σάν φυσικά στόν ἄνθρωπο. Αὐτό συμβαίνει καί μέ τήν ὑποκρισία. Ὅποιος κυριαρχεῖται ἀπ' αὐτήν, δέν τή βλέπει ὡς ψυχόλεθρη κακία. Τά ἔργα τῆς ὑποκρισίας τά κάνει σάν ἔργα ἀλήθειας. Ἡ ψυχὴ τοῦ ὑποκριτῆ εἶναι τυφλωμένη. Γι' αὐτό ὁ Κύριος ἀποκάλεσε τούς Φαρισαίους μωρούς καί τυφλοῦς¹³.

Ὁ ὑποκριτής εἶναι ἕνας δύστυχος δῆθεν δίκαιος, πού

12. Α' Ἰω. 3:4.

13. Βλ. Μαθ. 23:17.

ἔχει ἀπορριφθεῖ ἀπό τόν Θεό. «Δέν ἦρθα νά καλέσω σέ μετάνοια τούς δικαίους, ἀλλά τούς ἀμαρτωλούς», εἶπε ὁ Σωτήρας¹⁴. Δίκαιοι ὀνομάζονται ἐδῶ οἱ Φαρισαῖοι, ὅχι γιατί ἦταν πράγματι δίκαιοι, ἀλλά γιατί οἱ ἴδιοι θεωροῦσαν δίκαιο τόν ἑαυτό τους, τηρώντας μέ σχολαστικότητα τίς τυπικές διατάξεις τοῦ θείου νόμου καί καταπατώντας τήν οὐσία του, ἡ ὁποία συνίσταται στήν εὐθυγράμμιση τοῦ νοῦ, τῆς καρδιάς, τῆς ὅλης ὑποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος χάρισε στούς ἀνθρώπους μίαν ἀρετή, τή μετάνοια, ἡ ὁποία τούς συμφιλιώνει μέ τόν Θεό. Πῶς μπορούσαν νά λάβουν τό πνευματικό αὐτό δῶρο ἐκεῖνοι πού ἦταν πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπό τόν ἑαυτό τους καί πίστευαν πῶς ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὅταν θά ἐρχόταν ὡς ἀπίτητος ἐπίγειος βασιλιάς καί κατακτητής, θά ἐπιβράβευε μέ ἄφθονες ἐγκόσμιες ἀνταμοιβές τή μειαπωτική τυφλή δικαιοσύνη τους, μιά δικαιοσύνη γεμάτη ὑπερφηάνεια καί μοχθηρία;

Μέσα στόν σκοτισμό καί τή σκληρότητά τους οἱ Φαρισαῖοι ἔφταναν στό σημεῖο νά καυχιοῦνται γιά τήν ἀνικανότητά τους νά ἀναγνωρίσουν καί νά δεχθοῦν τόν Λυτρωτή. «Μήπως πίστεψε σ' Αὐτόν κανένας ἀπό τούς ἄρχοντες ἢ ἀπό τούς Φαρισαίους;»¹⁵, ἔλεγαν. Αὐτή τήν ἀνικανότητά τους γιά τήν ἀληθινή θεογνωσία φανέρωσε καί ὁ Κύριος. «Σᾶς βεβαιώνω», τούς ἔλεγε, «πῶς οἱ τελῶνες καί οἱ πόρνες θά μποῦν πρὶν ἀπό ἐσᾶς στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ»¹⁶. Ἕνας ἄνθρωπος φανερά ἀμαρτωλός, ἕνας ἄνθρωπος πού ἔχει διαπράξει θανάσιμα ἀμαρτήματα, ἕνας ἄνθρωπος πού ἔχει γνωρίσει τήν περιφρόνηση καί τήν ἀπέχθεια τῶν συνανθρώπων του γιά τίς ἄνομες

14. Μαθ. 9:13.

15. Ἰω. 7:48.

16. Μαθ. 21:31.

πράξεις του, ένας τέτοιος άνθρωπος είναι πιά ικανός για τή μετάνοια από έναν δῆθεν δίκαιο, ό όποιος έξωτερικά, στή συμπεριφορά του, είναι άψογος, καί γι' αυτό έσωτερικά, στά βάθη τῆς ψυχῆς του, είναι ικανοποιημένος από τόν έαυτό του.

Ό φαρισαϊσμός είναι μιά φοβερή αρρώστια τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, είναι ἡ αρρώστια τοῦ πεσμένου ἀγγέλου, ό όποιος έμμένει στήν πτώση του καί τή διατηρεῖ σάν θησαυρό ἀνεκτίμητο. «Προσέχετε από τό προζύμι τῶν Φαρισαίων, πού είναι ἡ ὑποκρισία τους»¹⁷, συμβούλεψε ό Κύριος τούς μαθητές Του. Τήν ὑποκρισία τήν παρομοίασε μέ προζύμι, επειδή αὐτή, όταν εἰσχωρήσει στήν ψυχή, διαποτίζει όλες τίς σκέψεις, όλα τά αἰσθήματα, όλα τά ἔργα τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι, διαμορφώνει έναν νέο χαρακτήρα, δημιουργεῖ, θά λέγαμε, μιά νέα ψυχή.

Όποιος θέλει νά προφυλάξει τόν έαυτό του από τήν ὑποκρισία, πρέπει, πρῶτον, όλα τά καλά του ἔργα νά τά κάνει κρυφά, σύμφωνα μέ τήν ὑποθήκη τοῦ Κυρίου¹⁸, καί, δεύτερον, ποτέ νά μήν κατακρίνει τόν πλησίον. Ἡ κατάκριση τοῦ πλησίον είναι δεῖγμα ὑποκρισίας, ὅπως ἐπισημαίνει τό Εὐαγγέλιο¹⁹. Γιά νά μή φτάνουμε στήν κατάκριση, ὅμως, πρέπει νά ἀποφεύγουμε καί τήν ἀπλή κρίση τοῦ πλησίον. Γι' αὐτό καί πρίν ἀπό τήν εὐαγγελική ἐντολή πού ἀπαγορεύει τήν κατάκριση, ὑπάρχει ἐντολή πού ἀπαγορεύει τήν κρίση: «Μήν κρίνετε τούς συνανθρώπους σας, γιά νά μή σᾶς κρίνει κι ἐσᾶς ό Θεός. Μήν τούς καταδικάζετε, γιά νά μή σᾶς καταδικάσει κι ἐσᾶς ό Θεός»²⁰. Οἱ ἄνθρωποι, ἐπιτρέποντας πρῶτα στόν

17. Λουκ. 12:1.

19. Βλ. Μαθ. 7:3-5.

18. Βλ. Μαθ. 6:1-6.

20. Μαθ. 7:1. Λουκ. 6:37.

ἑαυτό τους τήν κρίση γιά τά ἔργα τοῦ πλησίον, πέφτουν ἔπειτα ἄθελά τους στήν κατάκριση.

Ἐς μή σπέρνουμε σπόρους ζιζανίων, καί δέν θά φυτρώνουν ζιζάνια. Ἐς ἀποφεύγουμε κάθε ἄσκοπη κρίση γιά τόν πλησίον, καί δέν θά πέφτουμε σέ κατάκριση. Θά μέ ρωτήσετε: Ἐχει κάποια σχέση ἡ κατάκριση τοῦ πλησίον μέ τήν ὑποκρισία; Ἐχει καί μάλιστα φανερή: Ὅποιος κατακρίνει καί μειώνει τόν πλησίον του, προβάλλει τόν ἑαυτό του ὡς δίκαιο, χωρίς νά τό λέει ρητά καί ἴσως χωρίς νά τό συνειδητοποιεῖ. Ὅλοι εἴμαστε ἁμαρτωλοί. Κάθε προβολή, λοιπόν, τοῦ ἑαυτοῦ μας ὡς δικαίου, εἴτε ἄμεση εἴτε ἔμμεση, ἀποτελεῖ ὑποκρισία.

Στίς συναντήσεις μας γιά φιλική συναναστροφή καί συζήτηση, συχνά, ἄν ὄχι πάντοτε, περνᾶμε τήν ὥρα μας κουτσομπολεύοντας τούς ἄλλους, κοροϊδεύοντας τους, κατηγορώντας τους, μειώνοντας τους. Σάν ποτάμι ξεχύνονται τότε τά φαρμακερά λόγια, πού συνοδεύονται ἐπιδοκιμαστικά ἀπό σαρκαστικά γέλια. Στίς ἀτυχεῖς αὐτές ὥρες τῆς λήθης καί τῆς αὐταπάτης, οἱ ψυχές μας μετέχουν στίς δαιμονικές ιδιότητες καί διαποτίζονται ἀπό τό δηλητήριο τῆς ὑποκρισίας. Τό ἱερό Εὐαγγέλιο, ἀποβλέποντας στή σωτηρία μας, χτυπᾶ κι ἐδῶ τήν ἁμαρτία. «Γιά κάθε λόγο ἀνώφελο», προειδοποιεῖ, «πού θά πούν οἱ ἄνθρωποι, θά λογοδοτήσουν τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Ἐτσι, τά λόγια σου θά σέ δικαιώσουν, ἀλλά καί τά λόγια σου θά σέ καταδικάσουν»²¹.

Ἐς παρατηροῦμε προσεκτικά, ἀδελφοί, τίς ἀπαρχές τῆς ἁμαρτίας, ἄς φυλαγόμαστε ἀπό τίς ἀπαρχές τῆς ἁμαρτίας, καί θ' ἀποφύγουμε τήν ἐπιτέλεση τῆς ἁμαρτίας. Οἱ σπόροι τῆς ἁμαρτίας — ὅπως, γιά παράδειγμα, ἡ ἀργολο-

21. Μαθ. 12:36-37.

γία— φαινομενικά είναι μηδαμινοί. Άπαρατήρητα σπέρνεται μ' αυτούς ό άγρός τής ψυχής. Άλλά, όταν οί σπόροι βλαστήσουν και ίδίως όταν τά βλαστάρια μεγαλώσουν και δυναμώσουν, τότε ή άμαρτία κυριεύει τήν ψυχή και ό άνθρωπος πρέπει νά μοχθήσει πολύ για ν' άπαλλαγεί άπ' αυτήν.

«Όποιος έμποδίζει τό στόμα του από τήν κατάκριση», είπε ένας από τούς μεγάλους όσιους πατέρες, «αυτός προφυλάσσει τήν καρδιά του από τά πάθη· αυτός κάθε ώρα βλέπει τόν Κύριο... Όποιος συνάγει μέσα του τήν όραση του νοῦ του, βλέπει μέσα του τήν αύγή του Πνεύματος»²². Τί θά δοῦμε, όμως, έμεις, άδελφοί μου, στον πνευματικό μας θάλαμο, όταν τόν φωτίσει τό θεϊο φῶς; Θά δοῦμε τό άναρίθμητο πλήθος τῶν άμαρτημάτων μας, πού είναι περισσότερα από τήν άμμο τής θάλασσας²³. Τότε θά δοῦμε και θά αισθανθοῦμε στον ἴδιο μας τόν έαυτό τήν πώση του γενάρχη μας Άδάμ, τήν όποία μᾶς διηγείται ή Άγία Γραφή²⁴. Τότε θά δοῦμε και θά αισθανθοῦμε τήν άναγκαιότητα του Λυτρωτῆ. Και άφου άναγνωρίσουμε τόν Λυτρωτή στό πανάγιο Πρόσωπο του Κυρίου μας Ίησου Χριστου, θά Τόν όμολογήσουμε και θά Τόν προσκυνήσουμε όπως πρέπει στον Θεό, τόν Πλάστη και τόν Σωτήρα μας. Άμήν.

22. Άββᾶ Ίσαάκ του Σύρου, *Λόγοι Άσκητικοί*, ΜΓ', 1.

23. Βλ. Όσίου Πέτρου του Δαμασκνου, Βιβλίον Α', *Δήλωση άναγκαία και ώραιότητα περι τῶν έπτά σωματικῶν πράξεων*.

24. Βλ. Γεν. 3:1-24.